

Projekta Nr. 2019-1-PL01-KA201-0655421

Personīgi nozīmīga lasīšana pamatizglītībā

Osobiste znaczenie czytania w szkole podstawowej

Program Unii Europejskiej w zakresie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu Projekt Erasmus+ 2019-1-PL01-KA201-065421 "Efektywne strategie edukacji czytelniczej uczniów" nr 4032

Assoc. prof. Dr. paed. Gunta Siliņa-
Jasjukeviča

2021

Licencja CC0

Pytania do zbadania

- Co to znaczy czytać?
- Jak zmieniło się dziś rozumienie pojęcia "czytanie"?
- Co oznacza czytanie z osobistym znaczeniem?
- Jak promować czytanie ze znaczeniem osobistym w edukacji podstawowej?

Praktyczne pomysły do pracy

Co to znaczy czytać?

Czytanie to posługiwanie się kodem alfabetycznym w celu zrozumienia znaczenia tekstu.

Tradycyjnie czytanie rozumiane jest jako:

rozpoznawanie liter, łączenie ich w słowa i zdania, rozumienie znaczeń słów i zdań, kojarzenie ich z obiektami w rzeczywistości, interpretowanie ich zgodnie z wcześniejszym doświadczeniem.

Rozumienie otoczenia, życia społecznego, kultury itp. jest wynikiem dekodowania i porządkowania informacji z tekstów.

Jak zmieniło się dziś rozumienie koncepcji czytania?

Praktyki czytelnicze zmieniają się przez:

- rozwój technologiczny,
- dematerializacja, digitalizacja tekstu, zaangażowanie nowych urządzeń w przechowywanie, dystrybucję i prezentację,
- digitalizacja kultury w ogóle, co oznacza nowe miejsca, role i funkcje jako zaplecza lektury.

Piszemy i czytamy w takich sytuacjach komunikacyjnych, w których wcześniej tego nie robiliśmy!

Media cyfrowe zapewniają, że nikt nie może żyć bez czytania (dla różnych potrzeb życiowych)

..

Zmiany wpływają nie tylko na teksty, ale także na autorstwo tekstów.

Każdy może natychmiast zareagować na to, co przeczytał w mediach społecznościowych, komentując komentarze napisane przez innych.

Digitalizacja i Internet całkowicie zmieniają także warunki tworzenia, wydawania, sprzedaży i czytania literatury.

Doświadczenie czytania zmienia się całkowicie w czasie i przestrzeni.

Czy czytamy więcej czy mniej

W społeczeństwie czytanie jest zasadniczo rozumiane jako czytanie książki.

Stwierdzono, że na Łotwie 20% ludności czyta książki co lub co drugi dzień, 18% – kilka razy w tygodniu, 14% – kilka razy w miesiącu (odpowiednio 24% rzadziej i 23% wcale). Książki i media drukowane stanowią bardzo nieznaczną część całkowitej ilości czytanych (Łotewskie Stowarzyszenie Wydawców.

Badanie nawyków czytania ludności łotewskiej. 2018).

Ludzie częściej czytają cyfrowo, średnio 2-9 godzin dziennie (LETA. Badanie: 41% mieszkańców Łotwy nie czyta książek. TVNET, 2017, 28 stycznia).

Czytanie cyfrowe jest przeciwieństwem czytania analogowego - kultura książki dla cyfrowych

kultura medialna (Skulte, 2019).

Kryteria wyboru tekstów zmieniły się znacząco, jeśli spojrzymy na całe stulecie (Limane, 2019).

Lektura osobiście znacząca – co to znaczy?

Czytanie dla ucznia staje się osobiście znaczące, gdy jest wdrażane w rzeczywistych sytuacjach językowych związanych z określonym kontekstem komunikacji.

Jeśli uczeń ma możliwość czytania i tworzenia własnych tekstów, to umiejętność czytania i pisania dotyczy nie tylko lekcji językowych, ale także innych lekcji.

Obejmuje ona strategię czytania, pogłębione rozumienie słów, pojęć i tekstu, naukę terminów z danej dziedziny, czytanie tekstów naukowych, prezentację poglądów na określony temat itp.

Czytam po to, aby... Czytelnik rozwija doświadczenie znaczenia, jeśli tekst tworzy skojarzenia z istniejącymi doświadczeniami czytelnika, czytelnik widzi użyteczność czytania tekstu, czytający identyfikuje się jako czytelnik (Priniski, Cameron et.al., 2018).

Jak zaangażować ucznia w osobiste znaczącą aktywność (czytanie)?

Jaka jest korzyść z dobrego pytania eksploracyjnego?

- Dobrze sformułowane pytanie eksploracyjne w lekcji łączy naukę z życiem i sprawia, że cel (cel) działania jest zrozumiały dla ucznia.
- Dobre pytanie jest otwarte i niejednoznaczne, takie, które rzuca wyzwanie uczniowi i zachęca go do uzyskania pełnej i znaczącej odpowiedzi przy użyciu wiedzy, umiejętności i / lub uczuć, entuzjazmu, kreatywności i doświadczenia.
- Dobrze sformułowane pytanie zawiera odniesienia do odpowiedzi, zarówno kluczowych pojęć, jak i znaczenia wyniku.
- Autentyczne zagadnienia związane z życiem człowieka/naturą/kulturą) wymagające wyższego poziomu myślenia nadają się do inicjowania procesu uczenia się, zachęcają uczniów do aktywniejszego angażowania się, wykorzystywania informacji w nowych sytuacjach, poszukiwania rozwiązań problemów, zwracania uwagi na szczegóły, szukania różnych rozwiązań analitycznych, wykorzystywania dotychczasowych doświadczeń i syntetyzowania ich z nowym, krytyczna ocena tego, co zostało osiągnięte, a także skupienie się na metapoznawczym wymiarze ich uczenia się - umiejętności obserwowania i zauważania sukcesów operacyjnych i słabości w sobie.

(Marzano, Kendall, 2007; Polman, Hornstra, Volman, 2020; Ferlazo, 2020; Briška, Siliņa-Jasjukeviča, 2020, 2021 etc.)

~~Czytaj o...~~

Przeczytaj, aby...

Czytanie z osobistym sensem nie oznacza czytania na określony temat (o jesieni, o przyjaźni, o ...), ale czytanie po to, by znaleźć odpowiedź na pytanie, rozwiązać trudną sytuację, zrelaksować się, pomóc komuś, stać się silniejszym, mądrzejszym, zdolniejszym, czułym, wrażliwym, lepszym, bardziej twórczym, szczęśliwszym człowiekiem, a także by z miłością, odwagą i odpowiedzialnością budować swoje życie i tworzyć lepszy świat

Przykłady

- Jak wybrać (napisać, zadedykować) serdeczny wiersz powitalny dla babci na jej urodziny?
- Jak skorzystać z przepisu, aby przygotować smaczne śniadanie dla rodziny?
- Jak stworzyć ulubioną książkę kucharską w pandemii?
- Jak wspólnie z innymi wybrać sztukę i wystawić przedstawienie na imprezę kończącą szkołę?
- Jak wybrać anegdotę pasującą do sytuacji? Jak ją opowiedzieć, by rozśmieszyć i zachwycić słuchacza?
- Jakie tradycje związane z czasem żniw w naszym powiecie mógłbym odkryć i wypróbować w tym roku?
- Jak stworzyć efektywny wizualnie/informacyjny plakat, aby zebrać jak najwięcej osób na Wielkie Sprzątanie?

Z głównym zagadnieniem, które należy zbadać, można powiązać szereg kwestii podrzędnych.

Wprowadź tradycję regularnej dyskusji z uczniami związanej z tematami, które chcą poznać lub zrozumieć, osiągnąć, rozwiązać ...

Poproś uczniów, aby zapisali swoje pomysły.

Imię, nazwisko Chciałabym.....	Dlaczego jest to dla mnie ważne Co musiałbym zrobić, żeby to się udało? Skąd będę wiedział, że to zrobiłem?
-----------------------------------	---

Ułóż pomysły zaproponowane przez uczniów w dogodnie przejrzystym miejscu. Przedyskutuj te pomysły z uczniami (pogrupuj ich pomysły według częstotliwości, dominujących obszarów nauki, priorytetów itp.)
Zaproś pracowników szkoły do zapoznania się z pomysłami, wspólnego stworzenia planu pracy.

Es gribu uzināt kā var
uzhecoši datoru un telefonu

Arāni
Kāpēc jūsi idomājās
būt par skolotāju

Ko es gribu uzināt?
Kāpēc kakti mirst?
Kāpēc lietus liets?
Kāpēc ir cilvēki?
Kāpēc ir draņķņiki?
Kāpēc arā ir iedērs?
Kā no akas āderis tiek pie krāna?

Kāpēc cilvēkiem aug
mati? Kāpēc cilvēkiem
nau spārnus? Kā išķatāties
pēc 20 gadiem?

Marta BB.

Es gribu uzināt kā būvē dā
Vai pastāv ciplanētēsē.
Vai tagat 2016. Gada pastāv alu cilvēni.

Ko es gribu uzināt?

Kā var uzdomāt grūtu betu

Es velos uzināt
par vēsturi un
kā izstijās karalienes
un karali!!!

Es gribu zināt kā radās
pasaulē.

Un kāda viņa būs nākotnē.
Vēl gribu zināt vai man būs
sieva kad būšu liels vai arī
meitene.

Un es būšu miljonārs.

patērēt senās betas, notiku-
mi. Man vēl gribētos
uzzināt par visādām
valodām, tad arī būtu
nēgli saprast cēltaubiesu
valodu ko viņi saka.
Vēl es gribu uzināt
par visām planētām, kā
tās radās, kā tām no-
sākums radās. Vēl es
gribu uzināt kā ka-

Es gribētu lai mēs lasītu daudz eksperimentus
Es gribētu lai mēs uztāsim mīļas arhitektūras veida
Es gribētu uzināt visu par melno caurumi
Es gribēt mācīties par cilvēka ķermeni
Es gribētu mācīties filmošanu
Es gribēt iemācīties zīmēt cilvēku portretus
Es gribētu zināt visu par dakteru
Es gribētu uzreizēt visu par spoku
Es gribētu uzināt visas dzīvnieku valodas
Es gribētu gribētu uzināt kāds ir pasaulē cilvēku
skaitlis 1,0000?

Ko es gribu uzināt?

Kāpēc diem ir radējis slūktus cilvēkus?
Ja raudu raudu raudu romāņģāt.
ar ko var ierēt nērdar.

Es vēlētos uzināt kāpēc lietu vārds
ar īpašības vārdu atšķiras. Vai darbu
vārds ar īpašības vārdu. Ja tie
jau ir tie paši vārds. Un kāpēc
ir izdomāto vārds.

OSKARS

Ko tu gribi uzināt, Dievs.
Es gribu uzināt kā radās pasaule
Es gribu zināt kā tāsīt

1. klases skolēnu atbildes: "Ko tu gribi uzināt?"

- Vai Dievs pastāv?
- Kas pasaulē piedzima pirmais?
- Es gribu uzināt par planētu Zemi
- Kā radās saule?
- Kā radās pirmais cilvēks?
- Es gribu uzināt no kā radās Dievs?
- Kā cilvēki iemācījās runāt?
- Vai Lieldienu zakis pastāv?
- Es gribu uzināt kā radās zelts?
- Ja netic Dievam vai cilvēks nokļūst ellē?
- Es gribu uzināt, kas valda pār pasauli?
- Es gribu uzināt kā rodas brīlanti?
- Es gribu uzināt, vai esmu vienīgā Terēze uz pasaules?
- Es gribu zināt vai Dievs ir ļots?

Zagadnienie do zbadania i związane z nim pytania podrzędne

Przykład:

Główna kwestia do zbadania:

Jak mądrze przygotować się do reformy/modernizacji zajęć wykorzystując przydzielony budżet?

Pytania cząstkowe:

Czy naprawdę istnieje potrzeba zmiany w klasie?

Co dokładnie należy poprawić w naszej klasie? Dlaczego?

W jakiej klasie chcielibyśmy się uczyć?

Jakie materiały są potrzebne do reformy zajęć? Jak się tego dowiedzieć?

Na jaki budżet możemy liczyć?

Jak oszczędnie wykorzystać budżet?

Co możemy zrobić sami? Gdzie potrzebna będzie pomoc dorosłych?

Przykłady:

Planując letnią wędrowkę w celu poznania wartości kulturowych i historycznych swoich rodzinnych stron, warto skupić się na poznawaniu rzek, jezior, wzgórz, drzew pomników przyrody. Przeczytać drukowane i cyfrowe teksty informacyjne o obiektach przyrody i historii kultury: grodziskach, drzewach zabytkowych, kamieniach zabytkowych, parkach, legendach, opowieściach, zwracając uwagę na nazwy miejsc, nazwy miejscowe, osobliwości gwary. Zapoznać się z różnymi udostępnionymi trasami. Zaplanuj własną trasę wycieczki o różnych celach - zabrać prababcie do miejsca jej urodzenia, wybrać się na rozrywkową wędrowkę z przyjaciółmi, zabrać na wycieczkę zagranicznego przyjaciela itp. (nauki językowe, przyrodnicze, matematyczne, społeczne).

Można przygotować przepis na potrawę na święta (święteczne ciasto na Święto Niepodległości, bułki z bakaliami na Boże Narodzenie, farbowane jajka na Wielkanoc). W tekście przepisu warto zwrócić uwagę na strukturę, nazwy produktów (rzeczowniki), jednostki miary, ich skróty, natomiast w opisie sposobu przygotowania potrawy zwrócić uwagę na rzeczowniki (nazwy produktów) i czasowniki (nauki społeczne, język, technologie).

Aby pomóc w odnalezieniu zaginionego psa kolegi z klasy, uczniowie mogą omówić znaczenie działań społecznie odpowiedzialnych, obywatelskich oraz nauczyć się tworzyć ogłoszenia, poznać ich osobliwości (język, nauki społeczne, etyka).

Jak zaplanować osobiście znaczącą naukę?

(Kolb, 2008)

Etapy procesu uczenia się	Rezultaty
Sformułowanie problemu (pytania, działania)	Motywacja, pomysł na to, co warto robić, związek z doświadczeniem życiowym i wartościami ucznia
Zbadanie i zaplanowanie możliwych sposobów rozwiązania problemu (program zintegrowany)	Pomysł na sposób rozwiązania problemu (jak treści danego obszaru tematycznego mogą pomóc w rozwiązaniu problemu - uzyskaniu odpowiedzi na pytanie)
Wykonanie różnorodnych działań praktycznych (proces)	Doświadczenie zdobyte w działaniu i osobiście znaczący wynik
Informacja zwrotna (ocena wyników)	Docenianie doświadczenia, uczenia się, rozwoju osobistego i znaczenia osiągnięć w kontekście życia

Jak uwzględnić aspekt znaczenia osobistego w procesie ewaluacji?

wymiary	Wynik działalności uczniów	Uczenie się i rozwój uczniów
Kontekst (życie) Wartości	Co zrobiliśmy? Co udało nam się stworzyć/odkryć/rozwiązać? Dla kogo to jest? Jak to pomaga? Jak zmienił się świat? Jak poprawiła się jakość życia?	Jakie miałem/am doświadczenia, jakie odczuwam i przeżywam? Co było dla mnie ważne? Jak wyglądało działanie/uczenie się? Jak mogę go zastosować?
Indywidualnie Procesy i przejścia	Jaki był mój wkład w rozwiązanie problemu/badanie zjawiska?	Co ja zrobiłem? Jak mi poszło?
Profesjonalny Treść szkolenia	Jak teoria i umiejętności z obszaru (obszarów) nauczania pomogły Ci dojść do wyników? Jak umiejętność czytania pomogła w rozwiązaniu problemu?	Czego się uczę? Co teraz wiem?

Dziękuję za uwagę!

[E-mail gunta.silina-jasjukevica@lu.lv](mailto:gunta.silina-jasjukevica@lu.lv)

phone 28346843